

OSOBNOSTI VO SVETE HUDBY

Hudobný život v Bratislave bol počas uplynulých storočí formovaný najmä výraznými osobnosťami a ich prácou v hudobných školách a spolkoch.

Pomocou nasledujúcich textov a úloh sa zoznámíš s hudobníkmi a skladateľmi nemeckej národnosti, ktorí vo vtedajšom Prešporku, a pre dnešnú Bratislavu, vytvorili významné a krásne diela.

FRANZ PAUL XAVER RIEGLER (1748 Viedeň – 1796 Viedeň),

hudobný skladateľ, pedagóg, klavirista a poradca Márie Terézie počas školskej reformy Ratio educationis pre oblasť hudby. Približne od roku 1775 žil v Bratislave, kde založil roku 1779 hudobnú školu. Medzi jej žiakov patril aj otec Franza Liszta, Adam Liszt, ale i Ján Nepomuk Hummel. Napísal učebnicu, ktorá vyšla pod názvom *Anleitung zum Klavier*.

JOHANN NEPOMUK HUMMEL (1778 Bratislava – 1837 Weimar, Nemecko),

hudobný skladateľ, klavirista a dirigent, autor deviatich oper, niekoľkých klavírných koncertov, omší a kantát. Rodák z Bratislavy bol počas svojho života považovaný za jedného z najväčších skladateľov a klaviristov Európy. Jeho talent si čoskoro všimol aj W. A. Mozart, ktorý sa rozhodol zdarma poskytnúť mladému Johannovi vzdelanie a ubytovanie vo vlastnom dome. Medzi Hummelových učiteľov patrili aj Salieri a Haydn.

Skús si spomenúť, kto je autorom Hummelovho pamätníka.

V rodnom dome J. N. Hummela je dnes múzeum venované tejto významnej osobnosti. Jeden z obrázkov je však iný. Budova patrí Múzeu kultúry karpatských Nemcov. Zakrúžkuj, ktorá to je.

CIRKEVNO-HUDOBNÝ SPOLOK PRI DÓME SV. MARTINA (*Pressburger Kirchen-Musik Verein*)

vznikol roku 1828 a jeho patrónom sa stal knieža Inocenz d'Erba Odescalchi. Spolok mal čoskoro viac ako 500 členov. K najvýznamnejším patrili osobnosti domácej hudby, predovšetkým **Heinrich Klein**, **Venzel Kalusch**, **Lukas Mihalovich**, **Jacob Kunert**. Disponoval 100-členným orchestrom, do čela ktorého bol menovaný **Josef Kumlik**. Spolok, ako združenie priateľov hudby, sa venoval najmä uvádzaniu vrcholných diel cirkevnej hudby v rámci bohoslužieb v Dóme sv. Martina, udržiavaniu orchestrálneho telesa a hudobnej školy, ako aj príprave pravidelných a mimoriadnych koncertov.

Za Kumlikovho nástupcu bol roku 1869 vymenovaný **Karl Mayrberger**, absolvent viedenskej univerzity, autor operety Princenzná Európa a opery Meluzína. Tretím dirigentom Spolku bol **Josef Thiard-Laforest**, rodák z Podunajských Biskupíc a Kumlikov žiak. Roku 1949 vznikla na Slovensku profesionálna Slovenská filharmónia, ktorá sa stala ťažiskovou hudobnou inštitúciou. Cirkevno-hudobný spolok bol pod tlakom nových politických a spoločenských pomerov zrušený.

Vo vtedajšom Prešporku vznikali aj ďalšie hudobné združenia.

Príkladom je spolok, ktorý spájal muzikantov hrajúcich na hudobný nástroj na obrázku.

Ako sa hudobný nástroj nazýva?

- a) ukulele
- b) cimbalion
- c) citara

JOSEF KUMLIK (1801 Viedeň – 1869 Bratislava),

prvý dirigent Cirkevno-hudobného spolku pri Dóme sv. Martina, žiak Heinricha Kleina a Simona Sechtera. Bol učiteľom na miestnej Musterschule, spevákom, dirigentom i plodným skladateľom všetkých druhov cirkevnej hudby. Z jeho diela sa zachovalo takmer 50 kompozícií. Kumlik založil stálu tradíciu uvádzania Beethovenovej Missy solemnis v rámci liturgie, ako aj Haydnových Siedmich posledných slov Spasiteľa na kríži na Veľký piatok. Pochovaný bol na Ondrejskom citoríne v Bratislave.

V Katedrále sv. Martina sú dva organy:
Hlavný organ z roku 2010, umiestnený v zadnej časti chrámu nad sakristiou a Chórový organ z roku 1867, pochádzajúci z dielne Jozefa Lipperta, umiestnený v presbytériu.

Spoj obrázok s textom:

Hlavný organ
Chórový organ

ALEXANDER ALBRECHT (1885 Rumunsko – 1958 Bratislava),

organista Dómu sv. Martina, učiteľ a neskôr riaditeľ na Mestskej hudobnej škole, od roku 1921 pôsobil ako dirigent a riaditeľ Cirkevno-hudobného spolku pri Dóme sv. Martina. Stal sa tak kľúčovou osobnosťou hudobného života Bratislavy v medzivojnovom období. Bol nielen skvelým klaviristom, pedagógom a dirigentom, ale aj významným skladateľom. S jeho osobou sa spája prenikanie novej hudby do konzervatívnej Bratislavy. Albrechtove diela „Sonatina pre 11 nástrojov“ a „Tri básne Rainera Mariu Rilkeho“ boli prvými skladbami modernej hudby na Slovensku.

JÁN ALBRECHT (1919 Bratislava – 1996 Bratislava),

pedagóg, violista a muzikológ. Pôsobil na Konzervatóriu a Vysokých školách v Bratislave a Trnave, kde vyučoval predmety: hra na viole, komorná hra, teória interpretácie a dejiny hudobných štýlov.

Alexander Albrecht a Ján Albrecht boli: a) strýko a synovec,
b) starý otec a vnuk,
c) otec a syn.

Čo si pamätáš?

Počítaj a doplň do vety.

Obrázok znázorňuje korunovačný sprievod pred Dómom sv. Martina roku 1825. Cirkevno-hudobný spolok vznikol o roky neskôr. Zanikol roku, takže existoval bez prerušenia celých rokov.

Doplň do krížovky.

1. Rodák z Bratislavy, významný klavirista a skladateľ, študoval u Mozarta.
2. Prvý dirigent Cirkevno-hudobného spolku v Prešporku.
3. Bazilika sv. Martina sa tiež nazýva sv. Martina.
4. Doplň nemecký názov historickej Bratislavy, Press_____.
5. Významní bratislavskí hudobníci a pedagógovia, otec a syn, Alexander a Ján.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

